

Nyskrevet tekst
Utvidet stikkord-
register

LOV OM
ARBEIDSMILJØ,
ARBEIDSTID OG
STILLINGSVERN MV.

(arbeidsmiljøloven)

---

13. UTGAVE

---

*Med kommentarer av
Atle Sønsteli Johansen*

GYLDENDAL

LOV OM ARBEIDSMILJØ, ARBEIDSTID OG
STILLINGSVERN MV. (ARBEIDSMILJØLOVEN)

LOV OM ARBEIDSMILJØ, ARBEIDSTID OG
STILLINGSVERN MV. (ARBEIDSMILJØLOVEN)

13. utgave

Med kommentarer av Atle Sønsteli Johansen

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2024

13. utgave, 1. opplag 2024

ISBN 978-82-05-60260-1

Omslagsdesign: Kristin Berg Johnsen

Layout og sats: Bøk Oslo AS

Brødtekst: Minion 8,5/12 pkt

Papir: 80 g Amber Graphic

Trykk: Mediehuset Andvord AS, Norge 2024

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo

Forord til trettende utgave

Den første arbeidervernloven i Norge kom i 1892 og var begrenset til tilsyn med arbeid i fabrikker. I 1936 fikk vi en generell lov som gjaldt enhver bedrift som «sysselsetter arbeider», som ble erstattet av arbeidervernloven i 1956. I denne loven ble det blant annet innført regler om vernearbeid og om oppsigelsesvern for sykmeldte arbeidstakere som ga grunnlaget for utvikling i senere lovgivning. Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø av 4. februar 1977 ga arbeidstakerne utvidede rettigheter på mange områder. Loven gjaldt frem til 2005, da den ble erstattet av den gjeldende loven. Begge disse lovene ble kalt arbeidsmiljøloven.

Lover speiler politiske og samfunnsmessige endringer. En av de største endringene de siste tiårene er at arbeidsrettslig regulering ikke lenger fullt ut er et nasjonalt anliggende. Med EØS-avtalen er arbeidsretten i stor grad preget av felleseuropeiske regler ved at EU/EØS-direktiver er tatt inn i arbeidsmiljøloven, og rettspraksis fra EU-domstolen (og EFTA-domstolen) har de senere årene fått stor betydning. Dette gjelder særlig regler om innleie, likebehandling, virksomhetsoverdragelse, masseoppsigelser, arbeidstid, personvern og utstasjonerte arbeidstakere. Direktivene er i all hovedsak minimumsregler som alle EU/EØS-land må oppfylle. Nasjonalstatene kan som hovedregel vedta lover som gir bedre beskyttelse enn direktivene, men på noen områder har direktivene også skapt utfordringer. Det gjelder i første rekke grensekryssende aktivitet, som i transportnæringen.

Den norske modellen bygger på et trepartssamarbeid mellom myndighetene og partene i arbeidslivet. Vi oppnår mer når partene lykkes i å trekke sammen, og ikke hver for seg. Arbeidsmiljøloven og

tariffavtalesystemet er viktige brikker i denne modellen, som har ført til at Norge er et land med et velregulert arbeidsliv, gode samarbeidsrelasjoner, høy produktivitet og god omstillingsevne. Det gir grunnlag for høy levestandard og et godt utviklet sosialt sikkerhetsnett.

Lønns- og arbeidsvilkår er, med unntak av arbeidstid, i liten grad lovregulert, og slike bestemmelser finner vi i tariffavtalene og de individuelle arbeidsavtalene. I mange tilfeller har tariffavtalene dessuten bedre vern enn det som følger av lovens minstekrav, for eksempel når det gjelder arbeidstidsbestemmelser, oppsigelsesvern, rett til overtidsbetaling, permisjonsregler og fridager.

Arbeidsmiljøloven virker sammen med annen lovgivning. Feriepenger og pensjon er for eksempel regulert i annen lovgivning, og i noen tilfeller har reguleringen et tosporet system. Et eksempel er permisjonsreglene. Disse fremgår blant annet av arbeidsmiljøloven, men ytelsene ved permisjon er regulert i folketrygdloven eller tariffavtaler. Tilsvarende har arbeidsmiljøloven vern mot diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i fagforening og alder, mens likestillings- og diskrimineringsloven har vern mot diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet, religion og seksuell orientering mv. Disse reglene gjelder også for arbeidstakere. På andre områder har arbeidsmiljøloven en særregulering som utfyller generelle regler i annen lovgivning. Det gjelder for eksempel kapittel 9, som har regler om kontrolltiltak.

For å beholde oversikten og sammenhengen i reglene er annen lovgivning omtalt der det er relevant. Kommentarene har også henvisning til sentrale dommer og de viktigste forskriftene som utfyller bestemmelsene i loven.

I 2023 har det vært gjennomført langt flere endringer i loven enn det som er vanlig. Det er vedtatt omfattende endringer av innleiereglene, det er gitt en helt ny definisjon av arbeidstakerbegrepet, det er vedtatt utvidede rettigheter for ansatte i konsern, det er gjort endrin-

ger i reglene om fortrinnsrett, det er vedtatt nye regler om verneombudets oppgaver, og Arbeidstilsynet har fått utvidet kompetanse, for å nevne noe.

Denne boken er basert på den engelske kommentarutgaven til arbeidsmiljøloven, som ble utgitt av Gyldendal i 2023, men er omarbeidet og vesentlig utvidet. I stor grad viderefører boken tankene fra tolv kommentarutgaver som ble skrevet sammen med Børre Pettersen. Målgruppen er fortsatt tillitsvalgte og personalledere, og det er lagt vekt på at språket skal være så enkelt og forståelig som mulig. Takk til Ellen Krystad og Kristin Preus i Gyldendal Akademisk, og til språkvasker Aud Aasen, som har bidratt med gode forslag til språklige endringer og ved å luke ut unødig bruk av juridiske faguttrykk.

Takk også til Kurt Weltzien, advokat (Phd) i NHO, som har vært fagkonsulent for boken. Han har kommet med mange gode forslag til forbedringer og endringer. Ansvar for innholdet i boken er det, som alltid, kun forfatteren som har.

Oslo, desember 2023

Atle Sønsteli Johansen

Tillitsvalgt i arbeidsmiljøloven

Loven har bestemmelser som på flere områder involverer de tillitsvalgte. Rollen som tillitsvalgt er ikke hjemlet i lovgivningen, men i tariffavtaler mellom partene i arbeidslivet. Stein Evju¹ har skrevet om hvem som er den «tillitsvalgte». Han sier blant annet at «tillitsvalgte» brukes om representanter for organiserte arbeidstakere på en arbeidsplass som er valgt av og blant de tariffbundne, organiserte arbeidstakerne i henhold til tariffavtalte bestemmelser.

Hvem som er «tillitsvalgt» i lovens forstand, kan være uavklart i noen sammenhenger. Generelt kan det kanskje sies at når det gjelder informasjon og drøftingsplikt, har lovgiveren, i forarbeidene, gjerne presisert at uttrykket «tillitsvalgt» ikke er begrenset til tillitsvalgte i tradisjonell forstand, men også kan omfatte verneombud eller ad hoc-representanter, se for eksempel arbeidsmiljøloven § 3-1, § 8-1, § 9-2 mv. Hvem som er den «tillitsvalgte» i § 9-2 om kontrolltiltak, ble for eksempel diskutert i lovforarbeidene (Ot.prp. nr. 49 (2004–2005) s. 312), og i proposisjonen heter det:

«Med tillitsvalgte legges i denne forbindelse samme vide forståelse til grunn som i reglene om virksomhetsoverdragelse, slik at også for eksempel verneombud og andre valgte tillitspersoner kan opptre som representanter for arbeidstakerne. Det stilles med andre ord ikke krav om tillitsvalgte i tariffrettslig forstand.»

---

1 I artikkelen Direktivimplementering og arbeidstageres søksmålsposisjon: Tillike om «tillitsvalgte» og noen sider ved den nye arbeidsmiljøloven (*Arbeidsrett og arbeidsliv*, bind 1, s. 175–251 (2005).

Spørsmålet om hvem som er «tillitsvalgt», kommer mer på spissen når det gjelder adgangen til å inngå avtaler. I mange sammenhenger kan «tillitsvalgte» inngå avtaler med bedriften på vegne av arbeidstakerne, også avtaler som fraviker lovens utgangspunkt. I slike tilfeller er det desto viktigere å avklare begrepet «tillitsvalgt». Illustrerende for at det kan være forvirring om hvem som er «tillitsvalgt» i lovens forstand, er Dokument nr. 15:1266 (2022–2023). I saken fikk daværende arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen spørsmål om hvilke krav som må være oppfylt for at en virksomhet som er bundet av en tariffavtale med en fagforening med innstillingsrett, skal kunne inngå en avtale om innleie. I sitt svar sa Persen blant annet følgende:

«At den tillitsvalgte må representere et flertall av den arbeidskategori innleien gjelder, innebærer ikke et krav om at minst 50 prosent i samme arbeidstakerkategori må være organisert i en fagforening. Tillitsvalgtbegrepet i arbeidsmiljøloven er ikke begrenset til å forstås snevert som bare representanter for arbeidstakere som er organisert i tradisjonelle fagforeninger/fagforbund; det kan også være tale om valgte representanter for arbeidstakere uten organisasjonsmessig tilknytning.»

Mye kan likevel tale for at det kun er organisasjonstillitsvalgte, altså arbeidstakere som er tillitsvalgt i den fagforeningen som er part i tariffavtalen, som har kompetanse til å inngå avtale om innleie. Hvis virksomheten for eksempel er bundet av Fellesoverenskomsten for byggfag og har en tillitsvalgt for medlemmene av Fellesforbundet, kan ikke en representant for utenforstående arbeidstakere (uorganiserte/organiserte i andre forbund) inngå en slik avtale om innleie med arbeidsgiveren.

Før endringen av § 14-12 andre ledd, som kom med Prop. 73 L (2017–2018), var rettstilstanden også at avtale om innleie kunne inngås når bedriften var bundet av en tariffavtale. Det ble ikke stilt krav til type tariffavtale, slik som i dag. Hvorvidt den tillitsvalgte måtte være tillitsvalgt i en fagforening som var part i disse avtalene, ble ikke drøftet eksplisitt i forarbeidene. Det ble bare presisert at tillitsvalgte måtte representere et flertall av den arbeidstakerkategorien innleien gjelder.

Saken illustrerer at når loven ikke har noen generell definisjon av hvem som er «tillitsvalgt», må spørsmålet avgjøres konkret etter en fortolkning av den enkelte bestemmelsen. Det betyr at løsningen kan være usikker, og kan bli forskjellig ut fra lovhistorikken til den enkelte bestemmelsen og funksjonen og formålet bestemmelsen har.

Innhold

Kapittel 1 Innledende bestemmelser	21
Innledning	21
§ 1-1. Lovens formål	24
§ 1-2. Hva loven omfatter	26
§ 1-3. Petroleumsvirksomhet til havs.....	29
§ 1-4. Virksomhet som ikke sysselsetter arbeidstaker mv.....	30
§ 1-5. Arbeid i arbeidstakers og arbeidsgivers hjem.....	30
§ 1-6. Personer som ikke er arbeidstakere	32
§ 1-7. Utsendt arbeidstaker.....	33
§ 1-8. Arbeidstaker og arbeidsgiver.....	36
§ 1-9. Ufravikelighet.....	38
Kapittel 2 Arbeidsgivers og arbeidstakers plikter	41
Innledning	41
§ 2-1. Arbeidsgivers plikter	42
§ 2-2. Arbeidsgivers plikter overfor andre enn egne arbeidstakere	42
§ 2-3. Arbeidstakers medvirkningsplikt.....	44
Kapittel 2 A Varsling.....	48
Innledning	48
§ 2 A-1. Rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten.....	49
§ 2 A-2. Fremgangsmåte ved varsling.....	51
§ 2 A-3. Arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling.....	52
§ 2 A-4. Forbud mot gjengjeldelse	53

§ 2 A-5. Oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet mot gjengjeldelse	54
§ 2 A-6. Plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling	55
§ 2 A-7. Taushetsplikt ved ekstern varsling til offentlig myndighet	56
§ 2 A-8. Diskrimineringsnemnda	57
Kapittel 3 Virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet.....	58
Innledning	58
§ 3-1. Krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid	59
§ 3-2. Særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten	62
§ 3-3. Bedriftshelsetjeneste	64
§ 3-4. Vurdering av tiltak for fysisk aktivitet.....	66
§ 3-5. Plikt for arbeidsgiver til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.....	66
Kapittel 4 Krav til arbeidsmiljøet.....	68
Innledning	68
§ 4-1. Generelle krav til arbeidsmiljøet.....	70
§ 4-2. Krav til tilrettelegging, medvirkning og utvikling.....	74
§ 4-3. Krav til det psykososiale arbeidsmiljøet	75
§ 4-4. Krav til det fysiske arbeidsmiljøet	78
§ 4-5. Særlig om kjemisk og biologisk helsefare.....	80
§ 4-6. Særlig om tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne	83
Kapittel 5 Registrerings- og meldeplikt, produsentkrav mv. ..	87
Innledning	87
§ 5-1. Registrering av skader og sykdommer	88
§ 5-2. Arbeidsgivers varslings- og meldeplikt	89

§ 5-3. Leges meldeplikt	91
§ 5-4. Produsenter og importører av kjemikalier og biologisk materiale	91
§ 5-5. Produsenter, leverandører og importører av maskiner og annet arbeidsutstyr	94
Kapittel 6 Verneombud	97
Innledning	97
§ 6-1. Plikt til å velge verneombud	98
§ 6-2. Verneombudets oppgaver	101
§ 6-3. Verneombudets rett til å stanse farlig arbeid	104
§ 6-4. Særskilte lokale eller regionale verneombud	106
§ 6-5. Utgifter, opplæring mv.	107
Kapittel 7 Arbeidsmiljøutvalg	110
Innledning	110
§ 7-1. Plikt til å opprette arbeidsmiljøutvalg	111
§ 7-2. Arbeidsmiljøutvalgets oppgaver	113
§ 7-3. Særskilte lokale arbeidsmiljøutvalg	116
§ 7-4. Utgifter, opplæring mv.	117
Kapittel 8 Informasjon og drøfting	118
Innledning	118
§ 8-1. Plikt til informasjon og drøfting	120
§ 8-2. Gjennomføring av plikten til informasjon og drøfting	121
§ 8-3. Fortrolige opplysninger	123
§ 8-4. Informasjon og drøfting i konsern	124
Kapittel 9 Kontrolltiltak i virksomheten	128
Innledning	128

§ 9-1. Vilkår for kontrolltiltak i virksomheten	129
§ 9-2. Drøfting, informasjon og evaluering av kontrolltiltak. 131	
§ 9-3. Innhenting av helseopplysninger ved ansettelse.....	133
§ 9-4. Medisinske undersøkelser av arbeidssøkere og arbeidstakere	134
§ 9-5. Innsyn i arbeidstakers e-postkasse mv.	135
§ 9-6. Kameraovervåking.....	135
Kapittel 10 Arbeidstid.....	137
Innledning	137
§ 10-1. Definisjoner	139
§ 10-2. Arbeidstidsordninger	141
§ 10-3. Arbeidsplan.....	144
§ 10-4. Alminnelig arbeidstid.....	145
§ 10-5. Gjennomsnittsberegning av den alminnelige arbeidstid	149
§ 10-6. Overtid.....	151
§ 10-7. Oversikt over arbeidstiden	155
§ 10-8. Daglig og ukentlig arbeidsfri.....	155
§ 10-9. Pauser	157
§ 10-10. Søndagsarbeid	158
§ 10-11. Nattarbeid.....	160
§ 10-12. Unntak.....	162
§ 10-13. Tvisteløsning.....	167
Kapittel 11 Arbeid av barn og ungdom.....	168
Innledning	168
§ 11-1. Forbud mot barnarbeid	169
§ 11-2. Arbeidstid	171
§ 11-3. Forbud mot nattarbeid.....	172

§ 11-4. Helsekontroll	174
§ 11-5. Pauser og fritid.....	174
Kapittel 12 Rett til permisjon	176
Innledning	176
§ 12-1. Svangerskapskontroll.....	177
§ 12-2. Svangerskapspermisjon.....	178
§ 12-3. Omsorgspermisjon.....	178
§ 12-4. Fødselspermisjon	179
§ 12-5. Foreldrepermisjon.....	179
§ 12-6. Delvis permisjon.....	181
§ 12-7. Varslingsplikt.....	182
§ 12-8. Ammefri	183
§ 12-9. Barns og barnepassers sykdom	184
§ 12-10. Omsorg for og pleie av nærstående.....	187
§ 12-11. Utdanningspermisjon	188
§ 12-12. Militærtjeneste mv.....	190
§ 12-13. Offentlige verv	191
§ 12-14. Tvisteløsning.....	191
§ 12-15. Religiøse høytider	192
§ 12-16. Forskrifter ved utbrudd eller fare for utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom.....	192
Kapittel 13 Vern mot diskriminering	193
Innledning	193
§ 13-1. Forbud mot diskriminering.....	194
§ 13-2. Hva kapitlet omfatter.....	197
§ 13-3. Unntak fra forbudet mot diskriminering	199
§ 13-4. Innhenting av opplysninger ved ansettelse	200

§ 13-5. Særlig om tilrettelegging for arbeidstakere med funksjonshemming.....	201
§ 13-6. Positiv særbehandling	201
§ 13-7. Opplysningsplikt.....	202
§ 13-8. Bevisbyrde	202
§ 13-9. Virkningene av brudd på diskrimineringsforbudet ..	203
§ 13-10. Organisasjoners adgang til å opptre som fullmektig	203
Kapittel 14 Ansettelse mv.....	205
Innledning	205
§ 14-1. Informasjon om ledige stillinger i virksomheten	208
§ 14-1 a. Drøfting om bruk av deltid.....	208
§ 14-1 b. Ansettelse på heltid og deltid	208
§ 14-2. Fortrinnsrett til ny ansettelse	209
§ 14-3. Fortrinnsrett for deltidsansatte	213
§ 14-4. Virkninger av brudd på reglene om fortrinnsrett.....	215
§ 14-4 a. Rett til stilling for deltidsansatte tilsvarende faktisk arbeidstid	216
§ 14-4 b. Virkninger av brudd på deltidsansattes rett til stilling tilsvarende faktisk arbeidstid	217
§ 14-5. Krav om skriftlig arbeidsavtale	218
§ 14-6. Minimumskrav til innholdet i den skriftlige avtalen .	219
§ 14-7. Utenlandsstasjonert arbeidstaker	221
§ 14-8. Endringer i arbeidsforholdet.....	221
§ 14-9. Fast og midlertidig ansettelse	222
§ 14-10. Åremål.....	226
§ 14-11. Virkninger ved brudd på reglene om fast og midlertidig ansettelse	227
§ 14-12. Innleie fra virksomhet som har til formål å drive utleie (bemanningsforetak)	228

§ 14-12 a. Likebehandling av lønns- og arbeidsvilkår ved utleie fra bemanningsforetak	233
§ 14-12 b. Opplysningsplikt og innsynsrett ved leie av arbeidstaker fra bemanningsforetak	235
§ 14-12 c. Solidaransvar for innleier	237
§ 14-13. Innleie fra virksomhet som ikke har til formål å drive utleie.....	239
§ 14-14. Virkninger av ulovlig innleie av arbeidstaker	241
§ 14-14 a. Drøfting om ansettelse mv.	241
§ 14-15. Utbetaling av lønn og feriepenger	242
§ 14-16. Arbeidsreglement	245
§ 14-17. Fastsettelse av arbeidsreglement	246
§ 14-18. Frist for innsendelse av arbeidsreglement	248
§ 14-19. Arbeidsreglementets gyldighet.....	248
§ 14-20. Endringer i arbeidsreglement	249
Kapittel 14 A Konkurransbegrensende avtaler i arbeidsforhold..	250
Innledning	250
§ 14 A-1. Konkurransklauseler.....	251
§ 14 A-2. Redegjørelse ved konkurransklauseler	253
§ 14 A-3. Kompensasjon dersom konkurransklauseler gjøres gjeldende.....	254
§ 14 A-4. Kundeklauseler.....	255
§ 14 A-5. Unntak for virksomhetens øverste leder.....	256
§ 14 A-6. Rekrutteringsklauseler	257
Kapittel 15 Opphør av arbeidsforhold	259
Innledning	259
§ 15-1. Drøfting før beslutning om oppsigelse	262
§ 15-2. Informasjon og drøfting ved masseoppsigelser	263

§ 15-3. Oppsigelsesfrister.....	266
§ 15-4. Formkrav ved oppsigelse	270
§ 15-5. Virkninger av formfeil ved oppsigelse.....	271
§ 15-6. Oppsigelsesvern i arbeidsavtaler med bestemt prøvetid	272
§ 15-7. Vern mot usaklig oppsigelse	274
§ 15-8. Oppsigelsesvern ved sykdom	282
§ 15-9. Oppsigelsesvern ved svangerskap, og etter fødsel eller adopsjon	284
§ 15-10. Oppsigelsesvern ved militærtjeneste mv.....	285
§ 15-11. Retten til å fortsette i stillingen.....	286
§ 15-12. Virkninger av usaklig oppsigelse mv.....	288
§ 15-13. Suspensjon	289
§ 15-13 a. Opphør av arbeidsforhold grunnet alder	291
§ 15-14. Avskjed	293
§ 15-15. Attest.....	295
§ 15-16. Virksomhetens øverste leder	295
§ 15-17. Oppsigelse ved arbeidskonflikt.....	296
Kapittel 16 Arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse	297
Innledning	297
§ 16-1. Hva kapitlet omfatter.....	298
§ 16-2. Lønns- og arbeidsvilkår.....	301
§ 16-3. Reservasjonsrett mv.	305
§ 16-4. Vern mot oppsigelse.....	306
§ 16-5. Informasjon og drøfting med tillitsvalgte.....	308
§ 16-6. Informasjon til arbeidstakerne	309
§ 16-7. Representasjon.....	309

Kapittel 17 Tvister om arbeidsforhold.....	311
Innledning	311
§ 17-1. Tvister om arbeidsforhold.....	312
§ 17-2. Tvisteløsningsnemnd	315
§ 17-2 a. Frist for å fremme sak for Tvisteløsningsnemnda ..	316
§ 17-2 b. Gjenåpning	317
§ 17-2 c. Retting og tilleggsavgjørelse.....	319
§ 17-3. Rett til å kreve forhandlinger	319
§ 17-4. Søksmålsfrister i tvister om oppsigelse, avskjed, suspensjon mv.....	321
§ 17-5. Fristforlengelse og oppfriskning ved oppsigelse under sykdom, svangerskap, foreldrepermisjon, militærtjeneste mv.....	324
§ 17-6. Meddommerutvalg.....	325
§ 17-7. Oppnevning av meddommere.....	325
Kapittel 18 Tilsynet med loven	327
Innledning	327
§ 18-1. Arbeidstilsynet.....	329
§ 18-2. Beskyttelse av kilder.....	330
§ 18-3. Gebyrer.....	331
§ 18-4. Arbeidstilsynets adgang til virksomheten.....	331
§ 18-5. Opplysninger.....	333
§ 18-6. Pålegg og andre enkeltvedtak.....	334
§ 18-7. Tvangsmulkt.....	336
§ 18-8. Stansing	336
§ 18-9. Arbeidstilsynets samtykke ved oppføring av bygning mv.....	337
§ 18-10. Overtredelsesgebyr.....	338

§ 18-11. Gjensidig bistand ved innkreving av og underretning om økonomiske administrative sanksjoner....	341
Kapittel 19 Straff	343
Innledning	343
§ 19-1. Ansvar for innehaver av virksomhet, arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten	344
§ 19-2. Ansvar for arbeidstakere.....	346
§ 19-3. Ansvar for foretak	348
§ 19-4. Ansvar for å hindre offentlig myndighet	349
§ 19-5. Offentlig tjenestemann.....	349
§ 19-6. Påtalen	350
Kapittel 20 Avsluttende bestemmelser	351
§ 20-1. Ikrafttredelse	351
§ 20-2. Overgangsbestemmelser.....	351
§ 20-3. Endringer i andre lover	351
Stikkord	353